

Пело МИХАЙЛОВ (Пловдив, България)

**ПИСАТЕЛЯТ АНТОН СТРАШИМИРОВ
КАТО ТЕОРЕТИК НА ТОПОНИМИЯТА**

**THE WRITER ANTON STRASHIMIROV
AS A THEORETICIAN OF TOPONYMY**

The publication considered three articles of the Bulgarian writer Anton Strashimirov, focused on toponymy, which are mainly theoretical. The main conclusions of the writer is that the nature of Turkish geographical nomenclature on Bulgarian lands is strictly descriptive, with main evidence for this in hydronyms.

***Keywords:** Anton Strashimirov, toponymy, geographic nomenclature, descriptiveness.*

Интересен, но вече известен е фактът, че писателят Чудомир, с истинско име Димитър Христов Чорбаджийски (1890–1967), има значителен брой публикации, посветени на топонимията в Казанлъшко и най-вече на селищните имена в околията. Но това вече ни е разказала Цанка Константинова в две свои публикации¹. Наскоро обаче попаднах на податки, че статии по топонимия има и друг български писател – Антон Страшимиров. Това са две публикации във вестник „Развигор“ от 1925 г. и една – в сп. „Отец Паисий“ от 1930 г. Първи за тях споменава географът Гунчо Гунчев в биографичния обзор „Антон Страшимиров като географ и народовед“ (Гунчев 1931). След това открих, че и друг географ – Иван Батаклиев – ги цитира в свое обширно изследване, посветено на селищните имена (Батаклиев 1932).

Трябва да се направи уточнението, че това са статии, посветени единствено на топонимията. Със сигурност в други произведения на писателя, особено в пътеписите и народоведската литература,

има тълкувани различни топоними, но тази част от творчеството на Страшимиров тук не е обект на изследване.

Ето кой е Антон Страшимиров според последната българска енциклопедия, издадена през 2012 година:

Антон Тодоров **СТРАШИМИРОВ** (15.VI.1872 – 7.XII.1937) – белетрист, драматург, публицист, общественик. Роден във Варна. Брат на *Димитър Страшимиров*. Рано остава сирак, сменя различни професии. През 1896–98 учи география и слуша лекции по психология и литература в Швейцария. Гимназиален учител до 1900, уволнен след остър конфликт с кмета на Казанлък със забрана да учителства и да заема щатна длъжност. Участва активно в македонските освободителни борби. Член на Радикалдемократическата партия. Народен представител в XII (1902–03), XV (1911–13), и XX (1927–31) народно събрание. Участва в редактирането на вестник „Реформи“ – орган на Върховния македоно-одрински комитет, издава списание „Културно единство“, което ратува за денационализирането на българите под турска власт в Македония. Един от основателите (1902) на списание „Демократически преглед“. Издава литературното списание „Наш живот“ (1901–12) и вестник „Ведрина“ (1926–27). Умира във Виена. Отразява острите социални конфликти и човешки драми в разкази и повести – „Смях и сълзи“ (1897), „Кръстопът“ (1904), „Змей“ (1919), в романа „Есенни дни“ (1902), Модернистични психологически романи из градския живот – „Среща“ (1904), „Висящ мост“ (1911), „Бена“ (1921), „Пропаст“ (1936), романтично отражение на македонските борби – „Македонски войводи“ (1900), „Роби“ (2 части, 1929–30). В „Книга за българите“ (1918) и в „Нашия народ“ (1923) описва наблюденията си върху характерологията и душевността на българина. Връх в творчеството му е експресивният роман „Хоро“ (1926) – ярък художествен протест на демократ. Създава жанрово разнородна драматургия – „Вампир“ (1902), „Свекърва“ (1906), и др. Биографични очерци, народоведски студии, мемоари, есета, критика (ГЕБ 11: 4285).

Съвсем естествено е, че в енциклопедичната статия не са обхванати топонимичните изяви на Страшимиров. Името му зако-

номерно не е споменато в учебника на Николай Ковачев „Българска ономастика“ (Ковачев 1987), няма го в сборника „Ономасти и ономастични изследвания в България“ (СПБО 3), както и в „Енциклопедия на българската ономастика“ на Т. Балкански и К. Цанков (ЕБО).

В библиографията на настоящата статия записите на трите публикации на Антон Страшимиров са подробно анотирани, като са изброени всички топоними, за чието значение и географските условия, при които са възникнали, писателят предлага свои коментари. С това искам да подкрепя замислената от Центъра по българска ономастика „Проф. Николай Ковачев“ пълна «Библиография на българската ономастика». Тя не само ще съдържа библиографските записи на книги и статии, но те трябва да бъдат и подробно анотирани, за да носят полза на всеки следващ изследовател на антропонимите и топонимите в България.

Втората по хронология статия (Страшимиров 1925б) е посветена на подготовяното през 1925 г. от Министерството на вътрешните работи и народното здраве преименуване на селищните имена. Като познавач на материята и като бивш народен представител, Страшимиров съветва: *„Правителството гласяло да преименува турските названия на поселищата. А то[ва] не е – и не може да е – негова работа. Нито е работа и на най-компетентен комитет. По въпроса може само да се дадат инструкции, за [начина] как общинските съвети да се занимаят с него. Новите названия трябва да се посочат само – и изключително – от предните хора във всяка община“*.

Статията излиза три седмици след като на 4 юни 1925 г. в Народното събрание е минало първото четене² на „Законопроект за променяване имената на някои населени места в царството“, внесен от правителството на Народния сговор с министър-председател Александър Цанков. За да се превърне в действащ закон, проектът е трябвало да мине още две четения. Но предложенията, направени в статията от Страшимиров, биха стигнали за нов Законопроект. Той пише: *„Инструкциите за преименуване на турските названия биха могли да се движат в следния кръг:*

1. Решенията си общинските съвети да придружават с буквалния превод на турското название (населението винаги знае какво то значи).

2. С посочване – има ли в землището развалини от стари селища и, ако има, проучени ли са те (бургаското с. Якезлии – Бяла вада, е до развалините на стария Дебелт, защо да се съчинява ново име?).

3. Не се ли помни българското название на селото (даридеренското с. Аламилиер се е наричало с. Раево).

4. Селото – или землището му не е ли свързано с някое историческо събитие, с някое предание, с някоя легенда? (Между с. Аязлар «великолепни води» и с. Араплар – «араби», Поповско, е преживял ужасите на войната Всеволод Гаршин³).

5. С посочване на няколко старинни български названия на гора, хълм, развалина, гроб в землището на селото.

6. С посочване особеностите в поминъка на селото (стопанска слава).

7. Някоя особеност в обичаите или в носията на селяните – такава, която ги отличава от съседите.

8. С посочване произхода на селото: чифлик, манастирско землище, пришълци от близки или далечни области (Арбанаси при Търново има старо име, а сегашното е от новите жители, които са пришълци от Епир. Същото е с Дерекъй, Ямболско и Арнаутлар, Разградско).

9. Всеки общински съвет да предлага три нови названия, в кръга на горната директива.

Окончателният избор на новите наименования да става от специален комитет при окръжните съвети, а министерството да има само правото на вето” (Страшимиров 1925б).

Написаното звучи разумно, но може да бъде отнесено към следващ законопроект, а не към този⁴, в който, видимо с много усилия, министерството едва е успяло да събере от отделните общини и окръзи предложенията за нови имена на селищата.

В началото на писанията на Страшимиров за топонимията стои следната подялба на имената: „В географската номенклатура се

кроят три основни елемента: психологичен (чувствено отнасяне към природата), паметен (локализиран с име политически и житейски преживелици) и позитивен (описателна характеристика, изразена с име)” (Страшимиров 1925б).

Страшимиров веднага се прехвърля на турските топоними: *„Турските географски названия са основно чужди на българската психология. Те не одухотворяват природата и не свързват с местности историческите и житейски преживелици... Не е така обаче с позитивния елемент в географската номенклатура на турците: тук тя открива неподозирани ценности. Не бива да забравяме основния елемент на турския национален гений: спокойна и далечна наблюдателност, която постига завидно мъдри и класично духовити характеристики” (Страшимиров 1925б).*

И веднага дава пример за тази ценност: *„Турската наблюдателност, скрита в географската номенклатура, може да даде и указания от голяма полза. Лесистите поли на Стара планина от Елена до Горна Оряховица, носят областното име Тузлук. Коренът не ще да е «тоз» – прах, областта е много сочна. А приемем ли за корен «туз» – сол, смело можем да търсим в областта солни належища: турската наблюдателност не лъже!” (Страшимиров 1925б).*

Основната линия в трите статии е свързана с оценката на характера на турската топонимия: *„Турците са се оформили в нация от кочуеци [неоседнали, странстващи – б. м. П. М.] азиатски племена, значи не са се чувствали закрепени към определена област, към своя родина. Това е оставило печат върху тях: всяка завладяна област те оглеждат като проходящи, и на отделните местности дават название, съответно на видимите географски особености... Турците не търсят одухотворени названия на местностите (не прибягват нито до събития, нито до своята фантазия)... Характерът на турската географска номенклатура е строго описателен. Обясних: турците произхождат от кочуеци малоазийски племена, не са привързани о родина, на всяка об-*

ласт се явяват като проходящи, и дават название на различните местности пак като проходящи” (Страшимиров 1930: 112, 113).

Страшимиров счита, че особено силно се забелязва това при хидронимите: *„Тоя изключителен характер на турската географска номенклатура особено силно бие на очи при речните имена. Реките, като видимост, са еднообразни: няма как да се характеризират с различни названия. И ето всички турски речни имена в нашите земи са или Чая (река), или Кара су (Черна вода). Изключение прави Камчия, но е пак строго описателно име: вие се като бич (турски «камчи»)». А турските названия на малките реки описват дола, по който те текат: Ак дере (Бял дол), Кокулу дере (Миризлив дол), Егри дере (Крив дол), Дари дере (Тесен дол)” (Страшимиров 1930: 113).*

Писателят правилно отбелязва, че единствените отклонения са при ойконимите: *„Малки изключения от общия характер на турската номенклатура правят названията на поселищата. Но това е общо за номенклатурата у всички народи. Селата обикновено се назовават по името на аграра – владетел” (Страшимиров 1930: 113).*

Интересен и подплатен с доказателства е изводът на Страшимиров, че *„българската географска номенклатура е запазена изцяло само в Македония. Това се дължи на особения географски характер на областта. Тя заема – по морско ниво – най-високо положение в Балканския полуостров, а при това разпада се на повече от 30 котловини, всяка от които е мъчно превземаема от завоевател, защото е обградена от висок планински венец... Турците я обхождат, превръщат феодалите в нея на свои съюзници (Крали Марко) и после, през вековете, проникват в областта по административен ред... Но е интересно да се отбележи: помохамеданчването не се отразява чувствително на географската номенклатура! Навярно защото помохамеданчените българи, албанци, сърби, гърци нямат в психологията си следите на кочуещи племена, както е това у турците. Те чувстват родина и географската им номенклатура е в свързка с живота (преживелиците) на поколенията. Ето, в помохамеданчените Родопи*

пътникът се чувства комай също като в Македония. Географските названия са предимно български и твърде поетични. Тук ще срещнете Кнежавското, Боевското, Проглед, Рожден (Рожен), Стража, Велкова скала, Стратиев камен, Раздвоя, Света Петка, Св. Константин, Сухите лъки, Мързен и пр.” (Страшимиров 1930: 114).

Писателят Страшимиров пита: „Трябва ли да преименуваме турските географски названия в страната си?” и веднага отговаря: „Безусловно! Няма съмнение турските географски названия днес драцията особено остро душиите ни още и затова, че турският език е познат на широки маси у нас, та всеки схваща тяхното плоско значение. С бъдещите поколения не ще е също-то: те не ще тълкуват техния смисъл. Но безсмислието на едно географско название също така пречи на естетическата емоционалност, както и лошо осмисленото такова” (Страшимиров 1930: 115).

И в трите статии Страшимиров се проявява като горещ радетел за промяната на турските топоними в България. Според него пътищата, по които може да стане това, са два. При ойконимите – по административен ред, но при останалите топоними е необходим друг подход: „Преименуването на географските названия е обаче много трудно. За човешките поселения то все още може да се наложи по канцеларски ред: официалният печат, книжната преписка и междухорската кореспонденция заставят постепенно слуха на местното население да свикне с новото име и най-после то влиза в употреба. Не е обаче така с названията на ненаселени местности (планински върхове, реки, водопади и пр.). Всички опити досега за такива преименувания не успяха. Трябва да се прибегне до психологичния процес, по който са се създавали през вековете всички географски названия. А той е: жителите на даден край създават названията на местностите в този край” (Страшимиров 1930: 115).

Забравяйки за миг тази своя препоръка, Антон Страшимиров, сам жител на София и обитател на жълтите павета, предлага нови имена на няколко планински върха. Писателската му натура над-

минава каквито и да е очаквания и новите имена са плод на много поетика: „Смятам за дълбоко недоразумение прекръстването на Юмрук чал с Фердинандов връх⁶... Най-високият връх на Стара планина не може за нашия народ да носи кръстно име или презиме на човек. Ако новото название ще бъде историческо, трябва – по духа на нашия народ – то да е свързано с локализирано около тоя връх събитие. И пак – то не може да бъде кръстно име на човек, щом е за класически висок връх. Поколенията намират да увековечат кръстните имена на големи човешки образи само в локализираните преименувания: дават ги на хълм, село или улица. Но названията на най-високите върхове в една велика планина – не, те трябва да намерят по-осмислени имена: техните имена не може да напомнят календарите, те трябва да бъдат синтез. Защо ние, българите, да не потърсим за двата гиганта на нашата класическа Стара планина, названия, които да се запишат не само по географските карти, но и в самите ни души? Защо Юмрук чал да не наречем например връх «Дякон»? Роденото под него апостолско расо тъй високо израсна над всички български поколения от Възраждането насам... И защо Маара гидик да не наречем например връх «Делба», както озаглави своя най-свещен зов, тоя, който се роди под тоя връх и който е най-велик между живи и мъртви у нас? Географското положение на Маара гидик отговаря на Ботевия синтез: връхът е по самото средище на Стара планина и еднакво ще хвърля своя зов по двете половини на земята ни... Защо челото на Пирин – Ел тепе да не преименуваме например в «Илиин връх» [в памет на Илинден – б. м. П. М.]... Най-високият връх от планините в българската част на Македония достойно би възкресявал в паметта на поколенията кървавия венец на безсмъртни борби... И защо най-после Мусала да не наречем например «Светители»? Върховната поднебна висота в нашия полуостров може достойно да се осмисли в родените в страната ни всеславянски учители” (Страшимиров 1925а).

Пет години по-късно Страшимиров предлага за същите ороними други имена, но поетиката отново е налице: „Не може ли да се

преименува върхът Мусала например на «Будител», ако не и пряко «връх Паусий»... Кой интелегент в страната и кой учител не би тръгнал, даже и пеш да присъства на тържество по Централна Стара планина... за да преименуват Юмрук чал например на връх «Дякон» и Мара Гидик например на връх «Бунтовник», ако не и пряко на «Ботев връх»» (Страшимиров 1930: 115).

„По тези предложения може много да се спори – пише Иван Батаклиев – защото въпросът е дали големите, с широка известност, имена трябва да се променят, макар и чужди. Освен това, въпрос е дали тези предложения са сполучливи... Не само историците, но и ние географите, трябва да държим за осмислената и преводна промяна на географските имена, стига те да отговарят на големината и географската същност на предмета” (Батаклиев 1932: 303).

Гунчо Гунчев също е критичен към новите имена: „Тези възгледи на Страшимирова не се съгласуват, обаче, с изработеното вече отношение на специалистите географи към тоя въпрос. В разни географски конгреси, конференции, в списания и пр., по него са ставали големи обсъждания. От географските среди сега се препоръчва съществуващите местни топографски или поселищни имена да се запазват така, както ни ги е завещало миналото. Докато при първите това е сравнително по-лесно, при вторите, от край време, та и сега, господстващата народност е налагала свои названия” (Гунчев 1931: 32).

От позицията на времето и историята можем да проследим колко близко е бил Страшимиров и колко малко все пак не му е достигнало, за да предскаже новите имена на тези върхове. През 1942 г. Юмрук чал е преименуван на Фердинандов връх, през 1946 г. му е върнато името Юмрук чал, а от 1950 г. се нарича вр. Ботев (Данева 1967: 206). През 1942 г. Мара гидик е преименуван на Русалка (Данева 1967: 206), а Ел тепе – на Вихрен (Данева 1967: 209). През същата година на вр. Амбарица е дадено името Васил Левски, а през 1945 г. е променено на Левски (Данева 1967: 206). Мусала от 1949 до 1962 г. се нарича вр. Сталин (Данева 1967: 208).

В своите статии Страшимиров категорично се обявява против обикновеното калкиране на имената: *„Въпросът за «побългаряване» на географската номенклатура у нас е повдигнат още в първите години след Освобождението ни. Историците се възпротивиха, а се противят и до сега. Съображението им е: заварената номенклатура има историко-научно значение и трябва да се запази. Привържениците на «побългаряването» възразяват: ние ще преведем турските названия на български и науката нищо няма да загуби... При този изключителен характер на турската географска номенклатура не само не бива да ѝ се дава каквото и да било историческо научно значение, но не може да става и дума за превеждане на български [език на] турските географски названия”* (Страшимиров 1930: 112, 113).

В публикациите си Антон Страшимиров е допуснал и открити грешки. Гунчо Гунчев, след като добросъвестно ги е описал, щадящо пояснява, че те са *„поради недоглеждане или пропускане из предвид някои по-нови изучавания. Така например Орхание не е град, основан от султан Орхана, както бележи Страшимиров в „Pro domo sua”⁷ и „География и народ”⁸. Това е старото село Самунджијево, провъзгласено за град през 1866 год. от управителя на Дунавския вилает Мидхат паша. Новият град бива наречен така в чест на султан Орхана, един от основателите на турската държава. Името на Карлово не иде от Каарли-ова, т.е. снежно поле⁹, едно малко странно наименование за климата на Карлово, а от името на първия турски владетел на тия места, Карлъ Али бей, както това се изясни след като биде преведено и публикувано завецанието му от Д. Ихчиев”* (Гунчев 1931: 33).

Отговор защо Страшимиров така авторитетно и подробно анализира турската топонимия, ни дава пак Гунчо Гунчев, който пише: *„Страшимиров владее до съвършенство говоримия в България турски език и за това смело навлиза в тази материя”* (Гунчев 1931: 32).

Накрая нека видим как българската топонимия е „благодарила” на Антон Страшимиров, приемайки името му за епоним на редица топоними. Изброяването на стотици улици и десетки учи-

лица в цялата страна ще измести фокуса на публикацията. Затова ще се спра само върху селищните имена.

През 1932 г., когато на бял свят излизат предложенията за нови имена на селищата в България, за с. Елехча в Родопите е предвидено названието Старцево. В бележка в списание „Родопа” Ив. Пушкарров, по онова време главен учител в селото, пише: „Понеже... Старцево, новото проектирано название за селото ни, не е подходящо... намираме за най-целесъобразно да му се постави едно от следните имена: Крушово, Ябълково или **Страшимирово**... Третото име... подхожда, защото нашият поет А. Страшимиров много години е минавал и престоявал в селото, когато е обикалял и изучавал нашите места”¹⁰. През 1934 г. обаче на селото е дадено името Старцево.

През 1953 г. на картата на България се появява промишлено селище (от 1995 г. село) **Страшимир**¹¹. Топонимистът Георги Христов пише, че „името е дадено през 1925 г. от бившия собственик на тукашните рудници Ив. Савов първоначално на самите рудници. Било дадено в чест на Антон Страшимиров, на когото уж се дължало разкриването на рудите в този край” (Христов 1964: 305).

Христов публикува данни за това как самият Страшимиров е посещавал тези места: „В горната част на сегашното селище Страшимир се намира махаличката Керменци... В най-ново време пръв, който проявил интерес към тукашните подземни богатства, бил инж. Ив. Савов от София. Преди него обаче през 1920 г. тук дошъл Антон Страшимиров, който развеждан от дядо Хасан [Керменски – най-старият жител на мах. Керменци и в цялата околност, 90-годишен по време на събиране на топонимичния материал, един от информаторите на Христов], взел проби от различните стари рудници и в 1922 год. идва самият Савов, който запазва големи периметри в околността на Страшимир, а също така около Мадан и Рудозем. От 1925 г. Савов започва експлоатация на рудниците. Вероятно в чест на Страшимиров малко по-късно Савов е дал новото име на махалата, което впоследствие се възприема и за новото миньорско селище – Страшимир”

(Христов 1964: 36). На базата на тези сведения за епоним на промишлено селище Страшимир е приет Антон Страшимиров. Новият ойконим е от рядък словообразователен тип, получен чрез отнемане на суфикса *-ов* от *ФИ* на писателя.

Липсват надеждни сведения с какъв мотив е преименувано с. Голям Аладън, Варненско, получило през 1899 г. новото име **Страшимирово**¹². Твърдението, че е названо на Антон Страшимиров¹³, звучи неловко, тъй като към годината на преименуването той е само 27-годишен и е тепърва проходящ писател.

В заключение ще цитирам пасаж от една от статиите на Страшимиров. Той ще е полезен на всеки, който някога е бил, искал е да бъде или ще влезе в ролята на номинатор на какъвто и да е топоним – връх, сграда, улица, селище: „*[В] начало бе слово[то]*» и *словото бе истина. Всяко наименование трябва да е «слово» и истина. А такова е то само когато е проникновение на поколения. Малцина разбират това. И мнозина са готови за кръстници. Но нали кръстникът е, Божем, духовен баща*“ (Страшимиров 1925б).

Толкова образно може да го каже само писател!

БЕЛЕЖКИ

¹ «Нашенците» (Из архива на Чудомир за селищата в Казанлъшко). – В: Общуване с Изтока. Юбилеен сборник, посветен на 60-годишнината на Стоянка Кендерова. С., 2007, 331–343. Препечатано в: Константинова, Цанка. По стълбите, които водят нагоре и надолу. Сборник с научни публикации и други материали. В. Търново, 2011, с. 163–179; Константинова, Цанка. Топонимията на Казанлъшко. В. Търново, 2008, с. 923.

² Дневници (стенографски) на ХХI обикновено народно събрание. II редовна сесия, открита на 28 окт. 1924 г. Кн. IV (Заседания 91–118 от 2 юни до 10 септ. 1925 г.). С., 1925, с. 1879.

³ *Всеволод Михайлович Гаршин* (14.II.1855–5.IV.1888), руски писател, доброволец в Руско-турската война (1877–1878), редник от 138. Болховски полк. Ранен в крака в битката при с. Аязлар (от 1934 Светлен, общ. Попово) и върнат за лечение в Русия. В селото е издигнат негов паметник в цял ръст (вж. <<http://www.ruskipametnici.com/?action=news&id=214&lang=bg>>/1 септември 2012/). А. Страшимиров е бил учител в селото. Днес читалището в Светлен носи името „Всеволод М. Гаршин“, а основното училище е наречено „Антон Страшимиров“.

⁴ Законопроект за променяване имената на някои населени места в царството. – В: Приложения към стенографските дневници на XXI-то обикновено народно събрание. II редовна сесия, отворена на 28 окт. 1924 година. Том I. Законопроекти, приети на първо четене. С., 1925, с. 504–508.

⁵ Вж. и: Страшимиров 1925а.

⁶ Официално преименуването става със заповед на министъра на народното просвещение през 1942 г., но още в края на XIX в. калоферският общински съвет взема подобно решение.

⁷ Вж.: Страшимиров 1925а.

⁸ Вж.: Страшимиров 1930: 113.

⁹ Вж.: Страшимиров 1930: 113.

¹⁰ *Родна*, XI, 1932, № 10, с. 3.

¹¹ Признато с указ на Президиума на Народното събрание № 292 от 22 авг. 1953 г. – *Известия на Президиума на Народното събрание*, № 68, 25 авг. 1953.

¹² С указ № 113 от 26 февр. 1899 г. – *Държ. вестник*, № 55, 12 март 1899, с. 1.

¹³ <<http://bg.wikipedia.org/wiki/Страшимирово>> (10 септември 2012): *Селото е кръстено на Антон Страшимиров.*

ЛИТЕРАТУРА

Батаклиев 1932: Ив. Батаклиев. *Географските имена и тяхната промяна.* – *Училищен преглед*, XXXI, 1932, № 2, (неофициален отдел), с. 291–308.

ГЕБ 11: *Голяма енциклопедия България. В 12 тома.* Гл. ред. Васил Гюзелев. Т. 11. СОН – УНИ. С., 2012.

Гунчев 1931: Г. Гунчев. *Антон Страшимиров като географ и народовед.* – В: Антон Страшимиров. *Личност и дело. 1872–1931.* Юбилеен сборник по случай 60-та година от рождението, чествувана на 15 ноември 1931 година. С., 1931, с. 26–46.

Данева 1967: М. Данева. *Официалните промени на географските наименования в България.* – *Известия на Българското географско дружество*, кн. VII (XVII), 1967, с. 199–216.

ЕБО: Годор Балкански, Кирил Цанков. *Енциклопедия на българската ономастика.* В. Търново, 2010.

Ковачев 1987: Николай Ковачев. *Българска ономастика. Наука за собствените имена*. 2. изд. С., 1987.

Страшимиров 1925а: А. Страшимиров. *Pro domo sua**. – *Развигор*, IV, № 184, 16 май 1925.

Съдържа и мнението на автора за значението на имената и географските условия, при които са присвоени, **ойконимите:** *Алагюн* (българско) (от 1934 Богданово, Средецко), *Орхание* (от 1934 Ботевград); **оронимите:** *Арабаконак* (от 1942 Ботевградски проход, Ст. планина), *Бакаджик* (Бакаджиците, от 1942 до 1945 Гледките, хълмове в Ямболско), *Белмекен* (вр. в Изт. Рила), *Гаазилер* (вр. в Изт. Родопи), *Ел тепе* (от 1942 вр. Вихрен, Пирин), *Елидже* (седловина на българо-гръцката граница, Родопите), *Кара мерет* (Кара Аланица, от 1942 вр. Черна поляна, Средна Рила), *Картал тепе* (вр. при Гюмюрджина, Гърция), *Маара гудик* (от 1942 вр. Русалка, Ст. планина), *Мусала* (вр. в Рила), *Сакар баир* (от 1942 Бранница, от 1942 Сакар планина), *Султан тепе* (от 1942 Царев връх, Осогово, дн. в Македония), *Юмрук чал* (от 1942 Фердинандов връх, от 1950 вр. Ботев, Ст. планина); **хидронимът:** *Камчи(я)*.

Страшимиров 1925б: А. Страшимиров. *Малко здрав смисъл*. – *Развигор*, IV, № 190, 27 юни 1925.

Съдържа препоръки за предстоящото преименуване на населените места в страната и мнението на автора за значението на имената и географските условия, при които са присвоени, **ойконимите:** *Аврен* (Варненско), *Кара баир* (от 1934 Меден рудник, от 1975 кв. на Бургас), *Кара бунар* (от 1934–1950 и от 1993 Средец, 1950–1993 Грудово, Бургаско), *Кара къой* (Зърневско, Гърция), *Кокарджа* (от 1897 Мариино, 1947 слято в Димитровград), *Коларово* (до 1906 Арабаджиево, Радневско), *Саръ яр* (от 1934 Жълти рид, Джебелско), *Чакмаклар* (от 1934 Чакмаци, от 1981 Кременец, Момчилградско), *Шапчи хане* (Гюмюрджинско); **топонимът:** *Плачковица* (в Сев. Македония и стари рудници в Искърското дефиле); **хоронимите:** *Гра(х)овско*, *Делиорман* (от 1942 Лудогорие), *Добруджа*, *Тузлук* (от 1942 Сланник).

Страшимиров 1930: А. Страшимиров. *География и народ*. – *Отец Паусий*, III, № 8, 30 апр. 1930, с. 111–115.

Съдържа и мнението на автора за значението на имената и географските условия, при които са присвоени, **ойконимите:** *Аджемлер* (от

* (лат.) За своя дом. (Употребява се в смисъл „лично за себе си“.)

1934 Аксаково, Варненско), *Гузелия* (от 1934 Пешаково, Видинско), *Казанлък*, *Карлово*, *Карлуково*, *Къзъл агач* (от 1925 Елхово), *Орхание* (от 1934 Ботевград), *Пашино село* (Велеско, Македония), *Севлиево*, *Синаговци* (Видинско); **оронимите**: *Белмекен* (вр. в Изт. Рила), *Гаазилер* (вр. в Изт. Родопи), *Ел тепе* (от 1942 вр. Вихрен, Пирин), *Капатова* (Капатнишки дял, ЮЗ Рила), *Кара мерет*, с друго име *Узун тепе* (Кара Аланица, от 1942 вр. Черна поляна, Средна Рила), *Мара гидик* (от 1942 вр. Русалка, Ст. планина), *Мусала* (вр. в Рила), *Пирин* (планина), *Султан тепе* (от 1942 Царев връх, Осогово, дн. в Македония), *Чил тепе* (от 1942 вр. Преспа, Родопите), *Юмрук чал* (от 1942 Фердинандов връх, от 1950 вр. Ботев, Ст. планина); **хидронимите**: *Камчи(я)*, *Сучурум* (от 1942 Карловски водопад); **хоронимите**: *Батова* (област между Балчик и Варна), *Делиорман* (от 1942 Лудогорие).

СПБО 3: *Състояние и проблеми на българската ономастика. Т. 3. Ономасти и ономастични изследвания в България.* В. Търново, 1996.

Христов 1964: Георги Христов. *Местните имена в Маданско.* С., 1964.

Сведения за автора:

Гл. ас. Пело Михайлов, Аграрен университет – Пловдив, pелотт @abv.bg